C/2024/6810
29.11.2024

RÅDETS HENSTILLING

af 21. oktober 2024

om Tjekkiets økonomiske, budgetmæssige, beskæftigelsesmæssige og strukturelle politikker

(C/2024/6810)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 121, stk. 2, og artikel 148, stk. 4,

som henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1263 af 29. april 2024 om effektiv samordning af de økonomiske politikker og om multilateral budgetovervågning samt om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 ([1]), særlig artikel 3, stk. 3,

som henviser til henstilling fra Europa-Kommissionen,

som henviser til beslutninger fra Europa-Parlamentet,

som henviser til konklusioner fra Det Europæiske Råd,

som henviser til udtalelse fra Beskæftigelsesudvalget,

som henviser til udtalelse fra Det Økonomiske og Finansielle Udvalg,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Social Beskyttelse,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Økonomisk Politik, og

som tager følgende i betragtning:

(1) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 ([2]), der oprettede genopretnings- og resiliensfaciliteten (»faciliteten«), trådte i kraft den 19. februar 2021. Faciliteten yder finansiel støtte til medlemsstaterne til gennemførelsen af reformer og investeringer og bidrager således med en finanspolitisk impuls finansieret af Unionen. I overensstemmelse med prioriteterne for det europæiske semester for samordning af de økonomiske politikker bidrager faciliteten til den økonomiske og sociale genopretning og til gennemførelsen af bæredygtige reformer og investeringer, navnlig reformer og investeringer, der skal fremme den grønne og den digitale omstilling og gøre medlemsstaternes økonomier mere modstandsdygtige. Den bidrager også til at styrke de offentlige finanser og sætte skub i vækst og jobskabelse på mellemlang og lang sigt samt til at forbedre den territoriale samhørighed i Unionen og støtte den fortsatte gennemførelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder.

(2) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/435 ([3]) (»REPowerEU-forordningen«), der blev vedtaget den 27. februar 2023, tager sigte på en udfasning af Unionens afhængighed af import af russiske fossile brændstoffer. Dette vil bidrage til energisikkerhed og diversificering af Unionens energiforsyning og samtidig øge udbredelsen af vedvarende energi, energilagringskapaciteten og energieffektiviteten. Tjekkiet tilføjede et nyt REPowerEU-kapitel til sin nationale genopretnings- og resiliensplan for at finansiere vigtige reformer og investeringer, der vil bidrage til at nå REPowerEU-målene.

([1]) EUT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 af 12. februar 2021 om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten (EUT L 57 af 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).
([3]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/435 af 27. februar 2023 om ændring af forordning (EU) 2021/241 for så vidt angår kapitler om REPowerEU i genopretnings- og resiliensplaner og om ændring af forordning (EU) nr. 1303/2013, (EU) 2021/1060 og (EU) 2021/1755 og direktiv 2003/87/EF (EUT L 63 af 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

(3) Den 16. marts 2023 offentliggjorde Kommissionen en meddelelse med titlen »EU's konkurrenceevne på lang sigt efter 2030« for at give input til den politiske beslutningstagning og skabe gode rammebetingelser for at øge væksten. I meddelelsen opstilles der ni gensidigt forstærkende indsatsområder til fremme af konkurrenceevnen. Blandt disse indsatsområder udgør adgang til privat kapital, forskning og innovation, uddannelse og færdigheder og et velfungerende indre marked særligt vigtige politiske prioriteter, som bør være genstand for reformer og investeringer med henblik på at håndtere de aktuelle produktivitetsmæssige udfordringer samt styrke Unionens og medlemsstaternes langsigtede konkurrenceevne. Den 14. februar 2024 offentliggjorde Kommissionen en meddelelse med titlen »Årlig rapport om det indre marked og konkurrenceevnen 2024«. I denne meddelelse gennemgås de konkurrencemæssige styrker og udfordringer, der præger det europæiske indre marked, og der gøres status over den årlige udvikling med udgangspunkt i de ni udpegede indsatsområder for konkurrenceevnen.

(4) Den 21. november 2023 vedtog Kommissionen den årlige undersøgelse af bæredygtig vækst 2024, som markerede starten på det europæiske semester 2024. Den 22. marts 2024 godkendte Det Europæiske Råd prioriteterne i den årlige undersøgelse af bæredygtig vækst 2024, som er struktureret omkring de fire dimensioner af konkurrencedygtig bæredygtighed. Den 21. november 2023 vedtog Kommissionen på grundlag af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1176/2011 ([4]) ligeledes rapporten om varslingsmekanismen 2024, hvori Tjekkiet ikke blev udpeget som en af de medlemsstater, der kan være berørt eller kan være i risiko for at blive berørt af ubalancer, og for hvilken der skulle gennemføres en dybdegående undersøgelse. Kommissionen vedtog også en henstilling med henblik på Rådets henstilling om den økonomiske politik i euroområdet samt et forslag til den fælles beskæftigelsesrapport 2024, hvori gennemførelsen af retningslinjerne for beskæftigelsen og principperne for den europæiske søjle for sociale rettigheder analyseres. Rådet vedtog henstillingen om den økonomiske politik i euroområdet ([5]) (»henstillingen om den økonomiske politik i euroområdet 2024«) den 12. april 2024 og den fælles beskæftigelsesrapport den 11. marts 2024.

(5) Den 30. april 2024 trådte Unionens nye ramme for økonomisk styring i kraft. Rammen omfatter den nye forordning (EU) 2024/1263 om effektiv samordning af de økonomiske politikker og om multilateral budgetovervågning, Rådets ændrede forordning (EF) nr. 1467/97 ([6]) om fremskyndelse og afklaring af gennemførelsen af proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud samt Rådets ændrede direktiv 2011/85/EU ([7]) om krav til medlemsstaternes budgetmæssige rammer. Formålet med den nye ramme for økonomisk styring er at fremme sunde og holdbare offentlige finanser, bæredygtig og inklusiv vækst og modstandsdygtighed gennem reformer og investeringer samt forhindre uforholdsmæssigt store offentlige underskud. Den nye ramme for økonomisk styring fremmer også det nationale ejerskab og lægger større vægt på det mellemfristede sigte, samtidig med at der fokuseres på en mere effektiv og sammenhængende håndhævelse. Hver medlemsstat skal forelægge Rådet og Kommissionen en national mellemfristet plan for finans- og strukturpolitiske tiltag. En national mellemfristet plan for finans- og strukturpolitiske tiltag indeholder en medlemsstats finanspolitiske tilsagn samt reform- og investeringstilsagn og dækker en planlægningsperiode på fire eller fem år afhængigt af den nationale valgperiodes normale varighed. Nettoudgiftskursen ([8]) i de nationale mellemfristede planer for finans- og strukturpolitiske tiltag skal stemme overens med kravene i forordning (EU) 2024/1263, herunder kravene om, at den offentlige gæld bringes eller fastholdes på en troværdig nedadgående kurs ved udgangen af tilpasningsperioden, eller om, at den forbliver på et forsvarligt niveau på under 60 % af bruttonationalproduktet (BNP), og om, at det offentlige underskud bringes og/eller fastholdes under traktatens referenceværdi på 3 % af BNP på mellemlang sigt. Hvis en medlemsstat giver tilsagn om at gennemføre et sæt relevante reformer og investeringer i overensstemmelse med kriterierne i forordning (EU) 2024/1263, kan tilpasningsperioden forlænges med op til tre år. Til støtte for udarbejdelsen af disse nationale mellemfristede planer for finans- og strukturpolitiske tiltag offentliggjorde Kommissionen den 21. juni 2024 en vejledning om de oplysninger, som medlemsstaterne skal fremlægge i deres nationale mellemfristede planer for finans- og strukturpolitiske tiltag og i deres årlige statusrapporter. I overensstemmelse med artikel 5 og 36 i forordning (EU) 2024/1263 meddelte Kommissionen medlemsstaterne referencekurser og tekniske oplysninger, hvor det var relevant. Medlemsstaterne skal forelægge deres nationale mellemfristede planer for finans- og strukturpolitiske tiltag senest den 20. september 2024, medmindre medlemsstaten og Kommissionen bliver enige om at forlænge fristen med en rimelig periode. I overensstemmelse med deres nationale retlige rammer kan

([4]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1176/2011 af 16. november 2011 om forebyggelse og korrektion af makroøkonomiske ubalancer (EUT L 306 af 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj).

([5]) Rådets henstilling (EU) af 12. april 2024 om den økonomiske politik i euroområdet (EUT C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) Rådets forordning (EF) nr. 1467/97 af 7. juli 1997 om fremskyndelse og afklaring af gennemførelsen af proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud (EFT L 209 af 2.8.1997, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) Rådets direktiv 2011/85/EU af 8. november 2011 om krav til medlemsstaternes budgetmæssige rammer (EUT L 306 af 23.11.2011, s. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Nettoudgifter som defineret i artikel 2, nr. 2), i forordning (EU) 2024/1263: »nettoudgifter«: offentlige udgifter, eksklusive i) renteudgifter, ii) diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden, iii) udgifter til EU-programmer, der fuldt ud modsvares af indtægter fra EU-midler, iv) nationale udgifter til medfinansiering af programmer finansieret af Unionen, v) konjunkturbestemte elementer af udgifter til arbejdsløshedsunderstøttelse, samt vi) engangsforanstaltninger og andre midlertidige foranstaltninger.

medlemsstaterne drøfte deres udkast til mellemfristede planer med deres nationale parlamenter, anmode de uafhængige finanspolitiske institutioner om at afgive en udtalelse og gennemføre en høring af arbejdsmarkedets parter og andre nationale interessenter.

(6) I 2024 forløber det europæiske semester fortsat sideløbende med gennemførelsen af faciliteten. At gennemføre genopretnings- og resiliensplanerne fuldt ud er fortsat et vigtigt element i opfyldelsen af de politiske prioriteter under det europæiske semester, eftersom planerne bidrager effektivt til at håndtere alle eller en betydelig del af de udfordringer, der er identificeret i de relevante landespecifikke henstillinger, der er blevet udstedt i de senere år. De landespecifikke henstillinger fra 2019, 2020, 2022 og 2023 er fortsat lige relevante for de genopretnings- og resiliensplaner, der er blevet revideret, ajourført eller ændret i henhold til artikel 14, 18 og 21 i forordning (EU) 2021/241.

(7) Den 1. juni 2021 indgav Tjekkiet sin nationale genopretnings- og resiliensplan til Kommissionen i overensstemmelse med artikel 18, stk. 1, i forordning (EU) 2021/241. Kommissionen har i medfør af artikel 19 i forordning (EU) 2021/241 vurderet genopretnings- og resiliensplanens relevans, effektivitet, virkningsfuldhed og sammenhæng i overensstemmelse med vurderingsretningslinjerne i bilag V til nævnte forordning. Den 8. september 2021 vedtog Rådet en gennemførelsesafgørelse om godkendelse af vurderingen af Tjekkiets genopretnings- og resiliensplan ([9]), som blev ændret den 16. oktober 2023 i henhold til artikel 18, stk. 2, i forordning (EU) 2021/241 for at ajourføre det maksimale finansielle bidrag til den ikketilbagebetalingspligtige finansielle støtte samt for at tilføje kapitlet om REPowerEU ([10]). Tilrådighedsstillelsen af trancher er betinget af, at Kommissionen i overensstemmelse med artikel 24, stk. 5, i forordning (EU) 2021/241 har vedtaget en afgørelse om, at Tjekkiet på tilfredsstillende vis har opfyldt de relevante milepæle og mål, der er anført i Rådets gennemførelsesafgørelse. En tilfredsstillende opfyldelse forudsætter, at opfyldelsen af forudgående milepæle og mål ikke er blevet tilbagerullet.

(8) Den 24. april 2024 forelagde Tjekkiet sit nationale reformprogram for 2024 og den 30. april 2024 sit konvergensprogram for 2024 i overensstemmelse med artikel 8, stk. 1, i Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 ([11]). Det nationale reformprogram for 2024 afspejler i overensstemmelse med artikel 27 i forordning (EU) 2021/241 også Tjekkiets halvårlige rapportering om de fremskridt, der er gjort med opfyldelsen af genopretnings- og resiliensplanen.

(9) Den 19. juni 2024 offentliggjorde Kommissionen landerapporten for Tjekkiet 2024. Heri foretages der en vurdering af Tjekkiets fremskridt med gennemførelsen af de relevante landespecifikke henstillinger, der blev vedtaget af Rådet mellem 2019 og 2023, og der gøres status over Tjekkiets gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen. På grundlag af denne analyse er der i landerapporten udpeget mangler med hensyn til de udfordringer, som enten ikke håndteres eller kun håndteres delvist i genopretnings- og resiliensplanen, ligesom der også afdækkes nye udfordringer. Rapporten indeholder også en vurdering af Tjekkiets fremskridt med gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder og opfyldelsen af Unionens overordnede mål vedrørende beskæftigelse, færdigheder og fattigdomsbekæmpelse samt af fremskridtene med gennemførelsen af De Forenede Nationers verdensmål for bæredygtig udvikling.

(10) Ifølge data valideret af Eurostat steg Tjekkiets offentlige underskud fra 3,2 % af BNP i 2022 til 3,7 % i 2023, mens den offentlige gæld faldt fra 44,2 % af BNP ved udgangen af 2022 til 44,0 % ved udgangen af 2023. Som bebudet i Kommissionens meddelelse af 8. marts 2023 med titlen »Finanspolitiske retningslinjer for 2024« tager Kommissionen i overensstemmelse med de gældende regler det første skridt til at indlede underskudsbaserede procedurer i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud på grundlag af endelige data for 2023. Den 19. juni 2024 udsendte Kommissionen en rapport i medfør af traktatens artikel 126, stk. 3. I rapporten vurderes budgetsituationen i Tjekkiet, eftersom landets offentlige underskud i 2023 oversteg traktatens referenceværdi på 3 % af BNP. I rapporten konkluderes det, at Kommissionen på baggrund af denne vurdering og efter at have gennemgået udtalelsen fra Det Økonomiske og Finansielle Udvalg, jf. traktatens artikel 126, stk. 4, i juli 2024 ikke vil foreslå, at der indledes en procedure i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud i Tjekkiet.

([9]) ST 11047/21 INIT og ST 11047/21 ADD 1.

([10]) Rådets gennemførelsesafgørelse af 16. oktober 2023 om ændring af gennemførelsesafgørelsen af 8. september 2021 om godkendelse af vurderingen af Tjekkiets genopretnings- og resiliensplan (ST 13383/23 INIT og ST 13383/23 ADD 1).

([11]) Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 af 7. juli 1997 om styrkelse af overvågningen af budgetstillinger samt overvågning og samordning af økonomiske politikker (EFT L 209 af 2.8.1997, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).

(11) Den 12. juli 2022 henstillede Rådet ([12]), at Tjekkiet traf foranstaltninger med henblik på i 2023 at sikre, at væksten i nationalt finansierede primære løbende udgifter var i overensstemmelse med en overordnet neutral finanspolitisk kurs ([13]), under hensyntagen til fortsat midlertidig og målrettet støtte til de husholdninger og virksomheder, der er mest sårbare over for stigninger i energipriserne, og til personer på flugt fra Ukraine. Samtidig skulle Tjekkiet være rede til at tilpasse de løbende udgifter til den omskiftelige situation. Det blev også henstillet til Tjekkiet at øge de offentlige investeringer i den grønne og den digitale omstilling og i energisikkerhed under hensyntagen til REPowerEU-initiativet, herunder ved at anvende faciliteten og andre EU-midler. Ifølge Kommissionens skøn var den finanspolitiske kurs ([14]) i 2023 kontraktiv med 0,9 % af BNP i en situation med høj inflation. Væksten i nationalt finansierede primære løbende udgifter (ekskl. diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden) i 2023 indebar et kontraktivt bidrag på 0,7 % af BNP til finanspolitikken. Dette omfatter reduktionen på 0,1 % af BNP i omkostningerne ved de målrettede nødstøtteforanstaltninger til de husholdninger og virksomheder, der er mest sårbare over for energiprisstigninger, samt reduktionen på 0,1 % af BNP i omkostningerne ved at yde midlertidig beskyttelse til fordrevne personer fra Ukraine. Alt i alt var den forventede vækst i nationalt finansierede primære løbende udgifter i 2023 i overensstemmelse med Rådets henstilling af 12. juli 2022. Udgifter finansieret af tilskud under faciliteten og andre EU-midler beløb sig til 1,1 % af BNP i 2023. Nationalt finansierede investeringer udgjorde 4,4 % af BNP i 2023, hvilket svarer til en stigning på 0,5 procentpoint i forhold til 2022. Tjekkiet finansierede yderligere investeringer ved hjælp af faciliteten og andre EU-midler. Tjekkiet finansierede offentlige investeringer i den grønne og den digitale omstilling og i energisikkerhed f.eks. energieffektive renoveringer og indførelse af vedvarende energi, jernbanemodernisering og øget jernbanesikkerhed samt projektforberedelse med henblik på elektrificering, oversvømmelsesbeskyttelse og vandbinding på arealer og i kommuner, tjekkiske virksomheders projekter til nedbringelse af vandforbruget og anvendelse af cirkulære løsninger for virksomheder og offentlig-private partnerskaber inden for forskning og innovation samt levering af digitalt udstyr til skoler. Disse offentlige investeringer finansieres delvis gennem faciliteten og andre EU-midler.

(12) Ifølge konvergensprogrammet for 2024 forventes der i det makroøkonomiske scenario, der ligger til grund for budgetfremskrivningerne, en realvækst i BNP på 1,4 % i 2024 og 2,6 % i 2025, mens inflationen målt ved det harmoniserede forbrugerprisindeks (HICP) forventes at ligge på 2,7 % i 2024 og 2,4 % i 2025. Det offentlige underskud forventes at falde til 2,3 % af BNP i 2024 og ligge på 2,1 % af BNP i 2025, mens den offentlige gældskvote ventes at stige til 45,5 % ved udgangen af 2024 og 46,4 % ved udgangen af 2025. Efter 2025 ventes det offentlige underskud at falde gradvist til 1,6 % af BNP i 2026 og 1,2 % i 2027. Den offentlige saldo ventes således at forblive under traktatens referenceværdi på 3 % af BNP i hele programperioden. Til gengæld forventes den offentlige gældskvote efter 2025 at stige til 47,1 % i 2026 og stabilisere sig i 2027.

(13) Ifølge Kommissionens forårsprognose 2024 ventes det reale BNP at stige med 1,2 % i 2024 og 2,8 % i 2025, mens inflationen målt ved HICP ventes at være på 2,5 % i 2024 og 2,2 % i 2025.

(14) Ifølge Kommissionens forårsprognose 2024 ventes det offentlige underskud at udgøre 2,4 % af BNP i 2024, mens den offentlige gældskvote vil stige til 45,2 % ved udgangen af 2024. Faldet i underskuddet i 2024 afspejler hovedsagelig afviklingen af de foranstaltninger, der tager sigte på at afbøde virkningerne af høje energipriser, og gennemførelsen af en konsolideringspakke. Ifølge Kommissionens skøn vil finanspolitikken være kontraktiv med 2,3 % af BNP i 2024.

(15) Ifølge Kommissionens forårsprognose 2024 forventes der at blive finansieret udgifter via ikketilbagebetalingspligtig støtte (»tilskud«) under faciliteten i 2024 svarende til 0,5 % af BNP sammenlignet med 0,4 % af BNP i 2023. De udgifter, der finansieres med tilskud under faciliteten, vil muliggøre investeringer af høj kvalitet og produktivitetsfremmende reformer, uden at dette har direkte indvirkning på Tjekkiets offentlige saldo eller gæld. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2024 forventes der at blive finansieret udgifter med lån fra faciliteten svarende til 0,1 % af BNP i 2024 sammenlignet med 0 % i 2023.

([12]) Rådets henstilling af 12. juli 2022 om Tjekkiets nationale reformprogram for 2022 og med Rådets udtalelse om Tjekkiets konvergensprogram for 2022 (EUT C 334 af 1.9.2022, s. 19).

([13]) På grundlag af Kommissionens forårsprognose 2024 anslås Tjekkiets potentielle produktionsvækst på mellemlang sigt i 2023, som anvendes til at måle den finanspolitiske kurs, nominelt til 10,5 %, målt ud fra den gennemsnitlige potentielle realvækst over ti år og BNP-deflatoren for 2023.

([14]) Den finanspolitiske kurs bestemmes ud fra den årlige ændring i den underliggende offentlige budgetstilling. Den bruges til at bedømme den økonomiske impuls fra finanspolitiske tiltag, både dem, der finansieres nationalt, og dem, der finansieres over EU-budgettet. Den finanspolitiske kurs måles som forskellen mellem i) den potentielle vækst på mellemlang sigt og ii) ændringen i de primære udgifter ekskl. diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden (og ekskl. midlertidige nødforanstaltninger i forbindelse med covid-19-krisen) og inkl. udgifter finansieret med ikketilbagebetalingspligtig støtte (tilskud) under faciliteten og andre EU-midler.

(16) Den 14. juli 2023 henstillede ([15]) Rådet, at Tjekkiet skulle sikre en forsigtig finanspolitik, navnlig ved at begrænse den nominelle stigning i nationalt finansierede primære nettoudgifter ([16]) i 2024 til højst 6,0 %. Medlemsstaterne blev i forbindelse med gennemførelsen af deres budgetter for 2023 og udarbejdelsen af deres budgetter for 2024 opfordret til at tage hensyn til, at Kommissionen ville foreslå Rådet at indlede underskudsbaserede procedurer i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud på grundlag af de endelige data for 2023. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2024 forventes Tjekkiets nationalt finansierede primære nettoudgifter at stige med 1,1 % i 2024, hvilket er under den anbefalede maksimale vækstrate. Dette er i overensstemmelse med Rådets henstilling.

(17) Derudover henstillede Rådet, at Tjekkiet traf foranstaltninger med henblik på at afvikle de gældende energistøttenødforanstaltninger hurtigst muligt i 2023 og 2024 og bruge de deraf følgende besparelser til at nedbringe det offentlige underskud. Rådet henstillede endvidere, at hvis nye stigninger i energipriserne nødvendiggør nye eller fortsatte støtteforanstaltninger, skulle Tjekkiet sikre, at sådanne støtteforanstaltninger er rettet mod at beskytte sårbare husholdninger og virksomheder, er finanspolitisk overkommelige og opretholder incitamenter til energibesparelser. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2024 forventes nettobudgetomkostningerne ([17]) ved energistøtteforanstaltninger at udgøre 1,2 % af BNP i 2023, - 0,2 % af BNP i 2024 og 0,0 % i 2025. Navnlig antages skatter og afgifter på ekstraordinære fortjenester at forblive i kraft i 2024 og 2025 ([18]). Hvis de deraf følgende besparelser bruges til at nedbringe det offentlige underskud i overensstemmelse med Rådets henstilling, peger fremskrivningerne i retning af en finanspolitisk tilpasning på 1,4 % af BNP i 2024, hvilket skal sammenholdes med et kontraktivt bidrag fra de nationalt finansierede primære nettoudgifter ([19]) til den finanspolitiske kurs svarende til 2,2 % af BNP i samme år. Energistøttenødforanstaltningerne er blevet afviklet i 2023 og 2024. Dette er i overensstemmelse med Rådets henstilling. Derudover forventes de deraf følgende besparelser at blive brugt fuldt ud til at nedbringe det offentlige underskud. Dette er også i overensstemmelse med Rådets henstilling.

(18) Rådet henstillede også, at Tjekkiet bevarer nationalt finansierede offentlige investeringer og sikrer en effektiv udnyttelse af tilskud under faciliteten og af andre EU-midler, navnlig for at fremme den grønne og den digitale omstilling. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2024 forventes de nationalt finansierede offentlige investeringer at falde fra 4,4 % af BNP i 2023 til 4,2 % af BNP i 2024. Dette fald skyldes afslutningen på programmeringsperioden for Unionens strukturfonde 2014-2020, som der var midler til rådighed for indtil 2023. Under hensyntagen til denne yderligere faktor anses offentlige investeringer i 2024 for at være i overensstemmelse med Rådets henstilling. Samtidig forventes de offentlige investeringer, der finansieres med EU-midler, herunder tilskud under faciliteten, at falde til 1,0 % af BNP i 2024 fra 1,1 % af BNP i 2023. Dette fald skyldes afslutningen på programmeringsperioden for Unionens strukturfonde 2014-2020, som der var midler til rådighed for indtil 2023.

(19) På grundlag af de politiske foranstaltninger, der var kendt på skæringsdatoen for prognosen, og under antagelse af en uændret politik forventes det offentlige underskud ifølge Kommissionens forårsprognose 2024 at udgøre 1,9 % af BNP i 2025. Den offentlige gældskvote ventes at stige til 45,5 % ved udgangen af 2025. Stigningen i gældskvoten i 2025 afspejler hovedsagelig den samlede saldo, der er negativ, som delvis opvejes af væksten i det nominelle BNP.

(20) Tjekkiets strukturelle budgetsaldo er faldet fra gennemsnitligt at være tæt på balance i 2014-2019 til - 2,9 % i 2023. Dette skyldes permanente foranstaltninger såsom nedsættelsen af den personlige indkomstskat og stigningen i socialsikringsydelserne, herunder den automatiske indeksering af pensionerne i forhold til inflationen, som ikke blev finansieret af en tilsvarende indtægtsstigning. Der er yderligere et pres på den finanspolitiske holdbarhed på mellemlang til lang sigt på grund af stigende omkostninger i forbindelse med befolkningens aldring. I 2023 ændrede Tjekkiet pensionssystemets første søjle, som bl.a. indebar en reduceret indeksering af pensionerne og strengere regler for førtidspensionering. Uden yderligere ændringer forventes der dog en stigning i pensionsudgifterne på ca. 3 procentpoint frem til 2060 som følge af den forventede fordobling af ældrekvoten ([20]), loftet over pensionsalderen samt et stadigt stort antal personer, der går på førtidspension. Den forventede stigning i de aldersrelaterede udgifter

([15]) Rådets henstilling af 14. juli 2023 om Tjekkiets nationale reformprogram for 2023 og med Rådets udtalelse om Tjekkiets konvergensprogram for 2023 (EUT C 312 af 1.9.2023, s. 22).

([16]) Primære nettoudgifter defineres som nationalt finansierede udgifter ekskl. i) diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden, ii) renteudgifter, iii) konjunkturbestemte arbejdsløshedsudgifter samt iv) engangsforanstaltninger og andre midlertidige foranstaltninger.

([17]) Tallene angiver niveauet for de årlige budgetomkostninger ved disse foranstaltninger inklusive indtægter og udgifter og, hvor det er relevant, eksklusive indtægter fra skatter og afgifter på energileverandørernes ekstraordinære fortjenester.

([18]) Foranstaltninger, der ifølge Tjekkiet forbliver i kraft indtil udgangen af 2024, antages ifølge Kommissionens forårsprognose 2024 i princippet også for at have budgetmæssige virkninger i 2025.

([19]) Dette bidrag bestemmes som ændringen i de primære offentlige udgifter ekskl. i) budgetændringen som følge af diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden, ii) engangsforanstaltninger, iii) konjunkturbestemte arbejdsløshedsudgifter samt iv) udgifter finansieret med ikketilbagebetalingspligtig støtte (tilskud) under faciliteten og andre EU-midler i forhold til den gennemsnitlige potentielle nominelle vækst i BNP på mellemlang sigt (10 år); bidraget udtrykkes som andel af det nominelle BNP.

([20]) Ifølge Kommissionens rapport om befolkningens aldring 2024 udsendt i april 2024.

kan øge risiciene for den finanspolitiske holdbarhed på mellemlang og lang sigt, medmindre den finansieres af en tilsvarende indtægtsstigning. Regeringen foreslår at knytte den lovbestemte pensionsalder sammen med den forventede levetid og at bremse væksten i nytildelte pensioner. Hvis disse ændringer gennemføres, vil de forbedre pensionssystemets finanspolitiske holdbarhed. Andre mulige foranstaltninger til at sikre finanspolitisk holdbarhed på lang sigt omfatter en forøgelse af arbejdskraftudbuddet ved at skabe incitamenter til at øge erhvervsfrekvensen for personer ud over pensionsalderen.

(21) Konkurrenceevnen og produktiviteten hæmmes af mangel på arbejdskraft. Beskæftigelsen for mødre kan øges, som det fremgår af den lave beskæftigelsesfrekvens blandt kvinder i flere år efter fødslen. Ud over manglen på børnepasning afholder skatte- og socialsikringssystemet lavtlønnede forældre, hovedsagelig mødre, fra at vende tilbage til arbejdsmarkedet. Forældreorlov af tre års varighed, høje skattefradrag for ikkeerhvervsaktive ægtefæller og familieydelser, der tilskynder den lavtlønnede forælder til at tage lange orlovsperioder, afholder forældre, navnlig mødre, fra at arbejde eller søge arbejde. Beskatningen af sekundære forsørgeres indkomst lå over EU-gennemsnittet i 2022 og over skattekilen for enlige på samme lønniveau. Tilskyndelse af lavtlønnede forældre til at arbejde eller søge arbejde ville også understøtte højere indtægter til pensionssystemet.

(22) Tjekkiets samlede skatteindtægter i forhold til BNP ligger betydeligt under EU-gennemsnittet i 2022 (35,3 % sammenlignet med EU-gennemsnittet på 40,2 %). En udvidelse af skattegrundlaget ved at øge andelen af skatter, der er mindre skadelige for væksten, vil kunne støtte den økonomiske vækst og finanspolitisk holdbarhed. Løbende ejendomsskatter er blandt de skatter, der er mindst skadelige for væksten, men indtægterne fra løbende ejendomsbeskatning er meget lave, nemlig 0,2 % af BNP sammenlignet med EU-gennemsnittet på 1,0 % af BNP (pr. 2022). På trods af stigningen i de løbende ejendomsskatter i 2024 er systemet med løbende ejendomsskatter på bygninger og enheder baseret på ejendommens areal, hvilket fører til ulige beskatning af ejendomme af samme værdi, ligesom et sådant system ikke afspejler ændringer i ejendomsværdien. Indførelse af et ejendomsvurderingssystem, der anvender ejendomsværdierne som skattegrundlag, tilpasser ejendomsværdierne til markedsværdierne og giver mulighed for regelmæssige ajourføringer af ejendomsværdierne, vil gøre ejendomsskatten mere effektiv som et redskab til at afbøde stigningerne i ejendomspriserne og til at anvende den eksisterende boligmasse på den mest produktive måde. Dette vil igen øge boligernes prisoverkommelighed og borgernes mulighed for at flytte efter arbejdet, støtte den økonomiske vækst og øge indtægterne fra løbende ejendomsskatter.

(23) I overensstemmelse med artikel 19, stk. 3, litra b), i forordning (EU) 2021/241 og med bilag V, kriterium 2.2, til nævnte forordning indeholder genopretnings- og resiliensplanen et omfattende sæt gensidigt forstærkende reformer og investeringer, som skal gennemføres senest i 2026. Disse reformer og investeringer forventes at bidrage effektivt til at håndtere alle eller en betydelig del af de udfordringer, der er identificeret i de relevante landespecifikke henstillinger. Det er afgørende, at der inden for denne stramme tidshorisont gøres hurtige fremskridt med den effektive gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen, herunder med REPowerEU-kapitlet, for at styrke Tjekkiets langsigtede konkurrenceevne gennem den grønne og den digitale omstilling, samtidig med at der sikres social retfærdighed. For at opfylde tilsagnene i genopretnings- og resiliensplanen senest i august 2026 er det vigtigt, at Tjekkiet fortsætter gennemførelsen af reformer og fremskynder investeringerne ved at sætte ind over for de relevante udfordringer og samtidig styrker udnyttelseskapaciteten. Udnyttelsen af genopretnings- og resiliensmidler hæmmes navnlig af begrænsninger i den administrative kapacitet i nogle af gennemførelsesorganerne. Dette er særlig synligt på områder, der kræver mere ekspertise, såsom den grønne og den digitale omstilling. Det er fortsat afgørende, at lokale og regionale myndigheder, arbejdsmarkedets parter, civilsamfundet og andre relevante interessenter inddrages systematisk for at sikre et bredt ejerskab og således en vellykket gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen.

(24) Som led i midtvejsgennemgangen af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken, jf. artikel 18 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1060 ([21]), skal Tjekkiet gennemgå hvert enkelt program, der støttes af Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU), Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+), Samhørighedsfonden og Fonden for Retfærdig Omstilling (»FRO«), senest i marts 2025 under hensyntagen til bl.a. de udfordringer, der er identificeret i de landespecifikke henstillinger for 2024, og den nationale energi- og klimaplan. Denne gennemgang danner grundlaget for den endelige tildeling af EU-midler til hvert program. Tjekkiet har gjort fremskridt med gennemførelsen af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken og den europæiske søjle for sociale rettigheder, men der er stadig visse udfordringer og betydelige regionale forskelle. Regionerne Severozápad og

([21]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1060 af 24. juni 2021 om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond Plus, Samhørighedsfonden, Fonden for Retfærdig Omstilling og Den Europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond og om finansielle regler for nævnte fonde og for Asyl-, Migrations- og Integrationsfonden, Fonden for Intern Sikkerhed og instrumentet for finansiel støtte til grænseforvaltning og visumpolitik (EUT L 231 af 30.6.2021, s. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

i mindre grad Moravskoslezko sidder fast i en udviklingsfælde. Det er afgørende at fremskynde gennemførelsen af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken og samtidig styrke den administrative kapacitet, navnlig i disse regioner. De prioriteter, der er fastsat i programmerne vedrørende samhørighedspolitikken, er fortsat relevante. Der er navnlig behov for at udvikle regionernes administrative kapacitet, forbedre partnerskaberne mellem dem og styrke deres ejerskab for at øge udnyttelsen af EU-midler i små kommuner, små og mellemstore virksomheder (SMV'er) og lokale ikkestatslige organisationer. Der skal gennemføres investeringer til støtte for bæredygtig transport i byer og regioner og infrastruktur til alternative brændstoffer for at fremskynde den grønne omstilling, ligesom der skal gøres øget brug af vedvarende energikilder og investeringer i energieffektivitet og den cirkulære økonomi. Det er vigtigt at færdiggøre de planlagte klimatilpasningsforanstaltninger med fokus på naturlige vandbindingsforanstaltninger. Det er også en prioritet at øge integrationen af personer, der er fordrevet fra Ukraine og nyder midlertidig beskyttelse, herunder på arbejdsmarkedet, i overensstemmelse med deres færdigheder. Det er fortsat relevant at fokusere på virkningen af foranstaltninger, der er rettet mod dårligt stillede grupper såsom romaer.

(25) I forbindelse med midtvejsevalueringen bør der lægges yderligere vægt på muligheden for at mobilisere flere ressourcer fra den private sektor, navnlig gennem en bredere anvendelse af finansielle instrumenter kombineret med tilskud. Sådanne innovative instrumenter kan gøre brug af flere private investeringer, navnlig i energieffektivitet, rene energiløsninger og virksomhedsudvikling. Den nationale udviklingsbanks kapacitet bør udnyttes mere effektivt til at gennemføre finansielle instrumenter i programmerne vedrørende samhørighedspolitikken. Under hensyntagen til Tjekkiets ambition om at udbygge sin moderate innovationskapacitet kan landet også udnytte platformen for strategiske teknologier for Europa, der er oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/795 ([22]), på områder såsom digitale teknologier og deep tech-innovation, rene og ressourceeffektive teknologier og bioteknologier og, hvor det er relevant, i overensstemmelse med den nationale strategi for intelligent specialisering til støtte for omstillingen af industrien.

(26) Foruden de økonomiske og sociale udfordringer, som genopretnings- og resiliensplanen og andre EU-midler er rettet mod, står Tjekkiet over for en række yderligere udfordringer i forbindelse med den offentlige forvaltning og konkurrenceevnen.

(27) Tjekkiets offentlige forvaltnings tiltrækningskraft som arbejdsgiver og dens evne til at fastholde talent er under pres. Dette gælder især for ekspert-, ledelses- og informationsteknologijob. Der er foretaget ændringer af tjenestemandsloven, som trådte i kraft i 2023, hvorved der indførtes faste tjenesteperioder for højtstående embedsmænd, hurtigere ansættelsesprocedurer og bedre muligheder for at tiltrække eksterne ansøgere. Den fragmenterede forvaltning af menneskelige ressourcer er imidlertid til hinder for en mere systemisk tilgang til talentforvaltning. Størrelsen af den tjekkiske offentlige forvaltning ligger under EU-gennemsnittet, både hvad angår udgifter og antal medarbejdere. Lønningerne er stadig lavere end i den private sektor for sammenlignelige uddannelsesniveauer og er faldet i faste priser med mere end 10 % i forhold til 2004, hvilket yderligere har mindsket den offentlige tjenestes tiltrækningskraft. Det er afgørende at styrke Tjekkiets offentlige forvaltnings evne til at tiltrække, fastholde og udvikle talent for at gøre den offentlige forvaltning mere effektiv og forbedre kvaliteten af dens tjenester.

(28) Tjekkiets offentlige forvaltning spiller en afgørende rolle med hensyn til at bevare økonomiens konkurrenceevne, da den former de lovgivningsmæssige rammer og offentlige investeringer, navnlig i forbindelse med den dobbelte omstilling. Resultaterne i Tjekkiets offentlige sektor og regeringens effektivitet forblev stabile og var tæt på EU-gennemsnittet i 2022. Der er dog fortsat udfordringer med hensyn til strategisk styring og evidensbaseret politikudformning. Dette kræver mindre opsplitning og en styrkelse af evnen til strategisk styring for at forbedre sammenhængen i strategierne og gennemførelsen heraf på tværs af politikområderne. Tjekkiets fragmenterede administrative kapacitet på lokalt plan er en væsentlig faktor, der bl.a. forhindrer små støttemodtagere i at trække effektivt på EU-midler. Små kommuners, små og mellemstore virksomheders og lokale ikkestatslige organisationers udnyttelse af EU-midler vil blive bedre, hvis der blev ydet støtte til ansøgerne, f.eks. ved at udpege fælles projektledere og ved at gøre fyldestgørende oplysninger om, hvordan de kan ansøge om EU-finansiering, tilgængelige på ét sted. Det bør i denne forbindelse prioriteres at yde målrettet støtte til at styrke den administrative kapacitet på lokalt plan i strukturelt berørte regioner såsom Severozápad og Moravskoslezsko. Fonden for Retfærdig Omstilling er et godt eksempel på, at regionerne ville være mere dynamiske, hvis de spiller en større rolle i fastlæggelsen af deres specifikke behov.

([22]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/795 af 29. februar 2024 om oprettelse af platformen for strategiske teknologier for Europa (STEP) og ændring af direktiv 2003/87/EF samt forordning (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) nr. 1303/2013, (EU) nr. 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 og (EU) 2021/241 (EUT L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

(29) Tjekkiets innovationsresultater hæmmes fortsat af ineffektiv teknologi- og videnoverførsel og af svage forbindelser mellem den akademiske verden og industrisektoren. De offentlige udgifter til forskning og udvikling, der finansieres af virksomheder, ligger fortsat på omkring halvdelen af EU-gennemsnittet (0,023 % af BNP mod 0,045 % af BNP) og har været faldende i de seneste år, hvilket viser den lave grad af (og de manglende incitamenter til) samarbejde mellem den akademiske verden og erhvervslivet. Dette er i høj grad til hinder for overførslen af forskningsresultater til økonomien og begrænser Tjekkiets innovationskapacitet, hvilket f.eks. fremgår af det begrænsede antal patentansøgninger, som fortsat ligger et godt stykke under EU-gennemsnittet (0,83 procentpoint for hver mia. af BNP i 2020 sammenlignet med EU-gennemsnittet på 3,4 procentpoint). Foranstaltninger til strukturel forbedring og styrkelse af teknologioverførslen i Tjekkiet, der specifikt tager sigte på at gøre teknologioverførslen mere effektiv og lette oprettelsen af spinoffs, kan bidrage til at tackle denne udfordring. Det projekt inden for rammerne af den politiske støttefacilitet under Horisont, der blev iværksat den 9. juni 2024, forventes at resultere i konkret støtte og politiske anbefalinger til Tjekkiet med henblik på at styrke forbindelserne mellem videnskab og erhvervsliv.

(30) Deltagelsen i og gennemførelsen af videregående uddannelser er faldende, hvilket forværrer manglen på kvalificeret arbejdskraft. Gennemførelsen af videregående uddannelser blandt de 25-34-årige har vist en nedadgående tendens siden 2021 og er den fjerdelaveste i Unionen (33,7 % i forhold til EU-gennemsnittet på 43,1 %), hvilket er langt fra Unionens mål på 45 %. I perioden 2016-2021 faldt antallet af indskrevne studerende med 11,6 %. Frafaldsprocenten er konstant høj. Den finansielle støtte til studerende er konsekvent lav (2,5 % af de offentlige udgifter i forhold til EU-gennemsnittet på 18,8 %) på trods af empirisk dokumentation for, at investeringer i videregående uddannelser giver et stort produktivitetsmæssigt afkast.

(31) Mangel på arbejdskraft og manglende overensstemmelse mellem udbudte og efterspurgte kvalifikationer er fortsat en presserende udfordring, der hæmmer den tjekkiske økonomis konkurrenceevne. Denne situation kan forbedres ved hjælp af forskellige foranstaltninger, f.eks. en reform af lovregulerede erhverv og øget inddragelse af trepartsplatforme for relevante interessenter eller eksperter med henblik på at afhjælpe den langvarige mangel på kvalificeret arbejdskraft. Desuden er Tjekkiet det EU-land, der har modtaget den største tilstrømning pr. indbygger af personer, der er fordrevet fra Ukraine, og som er under midlertidig beskyttelse. Over halvdelen af dem har imidlertid mindre kvalificerede job, end de havde i Ukraine, hvor sproget angives som en betydelig barriere. Omkring 30 % har også oplyst, at manglende anerkendelse af kvalifikationer er en hindring for at få et bedre job. En forenkling af anerkendelsen af udenlandske kvalifikationer og en forøgelse af arbejdsmarkedsdeltagelsen for underrepræsenterede grupper, herunder personer, der er fordrevet fra Ukraine, og som er under midlertidig beskyttelse, kan lette presset på arbejdsmarkedet.

HENSTILLER, at Tjekkiet i 2024 og 2025 træffer foranstaltninger med henblik på at:

1. forelægge den mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag i rette tid; i overensstemmelse med kravene i den reformerede stabilitets- og vækstpagt begrænse væksten i nettoudgifter ([23]) i 2025 til det niveau, der er nødvendigt for bl. a. at fastholde det offentlige underskud under traktatens referenceværdi på 3 % af BNP, og fastholde den offentlige gæld på et forsvarligt niveau på mellemlang sigt; træffe foranstaltninger til at sikre pensionssystemets finanspolitiske holdbarhed på lang sigt; reducere de skatte- og socialsikringsincitamenter, der afholder forældre fra at vende tilbage til arbejdsmarkedet med det formål at fremme kvinders deltagelse på arbejdsmarkedet; forbedre incitamenterne for personer, der er tæt på pensionsalderen, til at fortsætte med at arbejde; tage skridt til at øge indtægterne fra løbende ejendomsskatter

2. styrke den administrative kapacitet til at forvalte genopretnings- og resiliensplanen, fremskynde investeringer og opretholde momentum i gennemførelsen af reformer; sætte ind over for de relevante udfordringer for at muliggøre en fortsat hurtig og effektiv gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen, herunder REPowerEU-kapitlet, og sikre fuldførelse af reformer og investeringer senest i august 2026; fremskynde gennemførelsen af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken; i forbindelse med midtvejsgennemgangen af disse programmer fortsat fokusere på de aftalte prioriteter, træffe foranstaltninger til at fremme investeringer fra den private sektor, herunder brug af innovative finansielle instrumenter, idet der tages hensyn til de muligheder, som platformen for strategiske teknologier for Europa giver for at forbedre konkurrenceevnen

([23]) I henhold til artikel 2, nr. 2), i forordning (EU) 2024/1263 er »nettoudgifter« offentlige udgifter, ekskl. renteudgifter, diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden, udgifter til EU-programmer, der fuldt ud modsvares af indtægter fra EU-midler, nationale udgifter til medfinansiering af programmer finansieret af Unionen, konjunkturbestemte elementer af udgifter til arbejdsløshedsunderstøttelse samt engangsforanstaltninger og andre midlertidige foranstaltninger.

3. styrke Tjekkiets offentlige forvaltnings evne til at tiltrække, fastholde og udvikle talent, navnlig personer med analytiske, ledelsesmæssige og informationsteknologiske færdigheder; mindske opsplitningen og styrke evnen til strategisk styring for at forbedre sammenhængen på tværs af politikker; støtte samarbejdet mellem kommunale forvaltninger, herunder ved at yde støtte til opbygning af administrativ kapacitet i strukturelt berørte regioner
4. fremme innovation ved at forbedre teknologioverførslen fra den akademiske verden til erhvervslivet, støtte oprettelsen af spinoffs og startups og øge deltagelsen i videregående uddannelse; styrke økonomiens konkurrenceevne ved at afhjælpe misforholdet mellem udbudte og efterspurgte kvalifikationer, forenkle anerkendelsen af udenlandske kvalifikationer og øge underrepræsenterede gruppers deltagelse på arbejdsmarkedet.

Udfærdiget Luxembourg, den 21. oktober 2024.

På Rådets vegne

NAGY I.

Formand